

Урок 27

Тема. Роль пейзажних і портретних замальовок у відтворенні внутрішнього стану головного героя. Проблеми зрадництва та духовної стійкості у творі Дж. Лондона *(ТЛ) Портрет, художня деталь, проблема і проблематика літературного твору.*

Мета (розвиток компетентностей). Предметних і комунікативних: знання і розуміння понять портрет, пейзаж, художня деталь, проблема і проблематика літературного твору; *уміння* визначати види описів у літературному творі, виявляти портрети і пейзажі, художні деталі в тексті та встановлювати їхню роль у тексті (змалювання персонажів, розкриття внутрішнього стану, увиразнення авторської ідеї та ін.); *визначати* актуальні проблеми, розкриті в оповіданні Дж. Лондона; *уміння* (усно або письмово) висловлювати власне ставлення щодо кола проблем, висвітлених у творі, пояснювати символічний зміст назви оповідання. **Ключових:** розвиток уміння створювати власні тексти для взаємодії з іншими особами, логічно обґрунтовувати висловлену думку; формування ціннісних орієнтацій (потреби в ефективній комунікації, розуміння проблеми зрадництва та духовної стійкості).

Обладнання: ПК, презентація за темою уроку або фотографії природи Аляски та репродукції картин Р. Кента, підручники, зошити.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань.

Хвилинка творчості. 1. Презентація репортажів про порятунок золотошукача або про його повернення додому (домашнє завдання). 2. Розповідь від імені золотошукача про свої пригоди рятівникам.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Вступне слово вчителя. Твори Джека Лондона відкрили читачам Північ Америки. Він не тільки дав точні, яскраві й поетичні картини краю Білої Тиші, але й показав людей, які прийшли сюди в пошуках щастя, суворі умови дикої Півночі. Закони природи у Дж. Лондона суворі, але справедливі, біда приходить тоді, коли людина відступає від цих законів, стає жадібною, прагне лише наживи. Сьогодні ми проаналізуємо, як автор показує стосунки людини і природи.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Актуалізація опорних знань.

- Які види описів у художньому творі ви зустрічали? Що таке портрет? Яка його роль у художньому творі? Що таке пейзаж? Яка його роль у художньому творі?

Довідка. *Опис природи є одним із композиційних прийомів. Пейзаж може бути художнім тлом - описом місцевості, про яку йдеться у творі, часто це паралель душевного стану персонажа, пейзаж тоді підкреслює настрій героя, або виступає контрастом, на фоні котрого чіткіше зображується глибокі внутрішні переживання героїв. У справжніх майстрів слова пейзаж постає як виразна художня деталь, або перетворюється на одну з дійових осіб твору.)*

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій.

Робота з художнім текстом. Учитель. Не всі учні люблять читати описи, дехто їх пропускає, щоб простежити захоплюючі події. Але в оповіданнях Джека Лондона випустити хоч один опис – значить залишитись за межами подій. У цьому ми переконаємось, коли

простежимо, як саме автору вдалось через описи природи розкрити емоційний стан людини, які художні засоби і прийоми він використав. Ми проведемо спостереження: як в оповіданні стан природи співвідноситься із розвитком дії, які стосунки людини і природи?

- Чиїми очима показана природа Аляски: це авторські описи, чи погляд героя?
- Знайдіть і зачитайте картини природи, які «побачив» золотошукач.
- Який колір переважає в описах природи? Чому? Яку роль відіграє кольорова гама?
- Які відчуття у героя формує картина природи?

- Знайдіть у тексті і зачитайте описи стану сонця протягом усіх п'яти днів мандрівки героя. *(День перший (точніше – вечір) - допліваюче тьмяне кружало сонця. День другий – сонце ховалось за сірими хмарами, на небі ні проблеску. День третій – сірі фарби землі і неба стали темніше і глибше, сонця не видно, хоча дія відчутна, воно підсушило мох, герой зміг розвести багаття і напитись окропу. День четвертий - сонце не згадується, герой розв'язує шворку мішка із золотом, йому світить не сонце - золото, але він залишає його частину. День п'ятий – сильний туман, герой залишає золото як непотрібний тягар. Страшні дні дощів і снігу (відчуття чаму втрачено) – сонце відсутнє. День невідомо який (шостий опис) - надвечір герой опритомнює і відчуває, що гріє яскраве сонце. Сьомий описаний день – сходить яскраве сонце, погода чудова. Герой майже врятований, бачить річку, вихід до моря, бореться з вовком, врятований науковою експедицією.)*

Висновок. Пейзаж виконує роль емоційного тла у творі, підкреслює настрій головного героя, допомагає краще зрозуміти внутрішній стан, почуття героя.

Мистецькі паралелі. Зіставлення пейзажів у літературі й живописі, фотороботах.

Чи схожі картини художника на пейзажі Джека Лондона? Чим саме?

- Що для розуміння змісту оповідання вам додали фотороботи - пейзажі Аляски?

Робота з художнім текстом. Аналіз епізоду.

- Знайдіть описи зовнішності героїв. Що відразу впадає в око в їхніх зображеннях?
- Як розмовляють герої?
- Який у них вираз обличчя? *(Вираз тупого терпіння, що його карбують тривалі знегоди.)*
- Яка художня деталь описує стан невідомого у мить, коли його покинув товариш?

Словесне малювання. Якими ви уявляєте Невідомого та Білла? Намалуйте словесні портрети цих чоловіків на основі початку оповідання.

Творче завдання (по варіантах). Знайдіть у тексті та представте класу пейзажі, які передають ставлення Північної пустелі до людини: байдужість, ворожість, прихильність. Аргументуйте свій вибір.

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Виконання тестових завдань із зошита КРН.

VI. Підбиття підсумків. Рефлексія. 1. Створення асоціативного кола «Північна пустеля».

2. Створення асоціативного портрета «Золотошукач».

Працюємо вдома. Виконайте завдання 3 і 4 на с. 185 підручника.